

МЕТОДИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Вінницький національний технічний університет

Анотація: Показано різні методи на принципи аналізу фінансової діяльності підприємства. Проаналізовано ряд показників ефективності методів. Приведено коротку характеристику основних методів оцінки фінансової діяльності.

Ключові слова: управління, підприємство, аналіз, метод, фінанси.

Управління фінансовою діяльністю набуває ключової ролі в умовах ринкової економіки, направленої на управління фінансово-господарським функціонуванням підприємства. Аналіз фінансової діяльності є одним з важливих елементів всієї системи сучасного управління підприємством.

Першочерговим завданням проведення оцінки фінансової діяльності є чітке окреслення мети та завдань його здійснення. Слід відзначити, що найчастіше внутрішніми службами підприємства оцінка фінансової діяльності здійснюється з метою впровадження певних заходів щодо його зміцнення та виявлення основних напрямів подальшого розвитку підприємства. З іншого боку постійним завданням у рамках функціонування системи раннього попередження і реагування в процесі здійснення фінансово-господарської діяльності є діагностика банкрутства підприємства, що дозволяє вчасно запобігти небажаним наслідкам.

Зважаючи на загальне охоплення і глибину аналізу фінансової діяльності слід виділити експрес – аналіз та комплексний аналіз. Експрес-аналіз дозволяє на основі обмеженої кількості розрахунків надати об'єктивну оцінку досліджуваного напрямку, яка дозволить прийняти обґрунтовані управлінські рішення. Основною відмінністю між експрес-аналізом і комплексним аналізом фінансової діяльності є ступінь деталізації аналітичних розрахунків. В той час як комплексний аналіз дозволяє провести повну оцінку фінансової діяльності на основі одночасного та узгоджуваного вивчення сукупності різних параметрів, що всебічно характеризують фінансово-господарську діяльність.

Попова С. П. виділяє наступні методи методи, які у загальних рисах можна розподілити на [1]:

- методи, засновані на аналізі балансу підприємства (горизонтальний, вертикальний, трендовий аналіз, метод фінансових коефіцієнтів);
- евристичні методи, що засновані на неформальних, інтуїтивних підходах та узагальненні досвіду розв'язання аналогічних завдань та методи експертних оцінок;
- економіко-математичні методи.

Горизонтальний аналіз полягає у визначенні абсолютних і відносних змін величин різних статей балансу та показників фінансової звітності підприємства за звітний період.

Вертикальний аналіз передбачає визначення питомої ваги окремих статей у загальній валюті балансу за звітний період.

Коефіцієнтний аналіз полягає у вивченні рівня і динаміки відносних показників фінансової діяльності, які розраховуються як відношення величин балансових статей чи інших абсолютних показників фінансової звітності, порівнюючи їх із базовими даними або нормативними.

Трендовий аналіз полягає у порівнянні кожної позиції звітності з рядом попередніх періодів та визначення тренду, тобто основної тенденції динаміки показників, очищеної від впливу індивідуальних особливостей окремих періодів.

Порівняльний аналіз – внутрішньогосподарський аналіз зведених показників звітності за окремими показниками самого підприємства та його дочірніх підприємств (філій), а також міжгосподарський аналіз показників даної фірми порівняно з показниками конкурентів або із середньогалузевими та середніми показниками.

Факторний аналіз полягає у виявленні причин зміни абсолютних і відносних фінансових показників, а також у визначенні впливу причин (факторів) на зміну фінансового показника, який аналізують.

Нині самим розповсюдженим у використанні при оцінці фінансової діяльності підприємства є коефіцієнтний метод, що базується на розрахунку системи коефіцієнтів, які свідчать про стан в різних аспектах діяльності підприємства і дають можливість виявити слабкі місця в його діяльності ще на початковому етапі. Як правило, оцінка проводиться за групами показників майнового стану, фінансової стійкості, платоспроможності і ліквідності, прибутковості, ділової активності [2]. Основними його недоліками є відсутність або недостатнє обґрунтування граничних значень більшості показників, недостатня інтерпретація термінології та показників, прийнятих у зарубіжних фірмах до специфіки українських підприємств, розгляд показниками лише окремих сторін діяльності підприємства.

Коротка характеристика основних методичних підходів щодо оцінки фінансової діяльності підприємства наведена у табл. 1.

Таблиця 1 – Характеристика основних методів оцінки фінансової діяльності

МЕТОДИ	ХАРАКТЕРИСТИКА
Метод фінансових коефіцієнтів	Передбачає розрахунок певних показників, що характеризують фінансову стійкість, платоспроможність і ліквідність, рентабельність (прибутковість) діяльності, майновий стан та ділову активність. Склад і алгоритм розрахунку коефіцієнтів досить різноманітний і залежить від обраної методики.
Оцінка фінансового стану з використанням абсолютних показників	Може бути використана для оцінки окремих сторін фінансової діяльності: <ul style="list-style-type: none"> - для характеристики рівня фінансової стійкості з боку прибутковості підприємства на основі використання результатів маржинального аналізу; - визначення типів фінансової стійкості за критерієм стабільності джерел покриття запасів.
Рейтингова оцінка	Полягає у класифікації підприємств за певними ознаками виходячи з фактичного рівня показників фінансової діяльності і рейтингу кожного показника. Перевагою є можливість ранжування ряду підприємств за обраною ознакою[3].
Бальна оцінка (спектр бальна оцінка)	Бальна оцінка полягає в проведенні аналізу фінансових коефіцієнтів шляхом порівняння отриманих значень із нормативними величинами і отриманні узагальнюючого показника, вираженого в балах. Спектр бальна оцінка при цьому передбачає використання «рознесення» цих значень за зонами віддаленості від оптимального значення.
Матрична оцінка	Базується на побудові матриці сукупності фінансових показників, яка перетворюється на матрицю стандартизованих коефіцієнтів. Надає змогу здійснювати порівняльну рейтингову оцінку за певними показниками.
Інтегральна оцінка	Результатом проведення оцінки є визначення інтегрального показника на основі застосування різноманітних методичних підходів. При цьому інтегральний показник може характеризувати окремі складові і фінансовий стан підприємства.

Отже, проведення аналізу фінансової складової організації - необхідна та дуже важлива процедура: це дозволяє спрогнозувати перспективи розвитку, передбачити банкрутство або певні фінансові проблеми. Незважаючи на існування великої кількості методів аналізу ефективності фінансової діяльності, метод, який обирається для оцінки фінансової діяльності підприємства повинен задовольняти потреби аналізу, базуватись на доступних даних, охоплювати науково-інформаційний, технічний, технологічний та економічний рівень підприємства та відповідати сучасним ринковим умовам.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Попова С. П. Методи оцінки та шляхи стабілізації фінансового стану підприємства. Наукові записки. 2016. Вип.20. С. 25–36.
2. Вудвуд В. Теоретичні основи діагностики фінансової діяльності підприємства. Вісник Львівського університету. Серія: економічна. 2012. Вип. 48. С. 71–77.
3. Захарченко В. О. Систематизація методів оцінки фінансового стану підприємства / В. О. Захарченко, С. І. Сучасна // Фінанси України. – 2005 –№ 1. – С. 137–144
4. Кривов'язюк І.В. Діагностика фінансово-господарської діяльності промислового підприємства : Монографія / Кривов'язюк І.В., Кость Я.О. / Під наук. ред. д.е.н. Брюховецької Н.Ю. / НАН України. Інститутекономіки промисловості, Луцький НТУ. – Донецьк-Луцьк : ЛНТУ, 2012. – 200 с.

Лесько Олександр Йосипович, завідувач кафедри економіка підприємства та виробничого менеджменту, к.е.н., професор Вінницького національного технічного університету, м. Вінниця, e-mail: ervm@ukr.net.

Черниш Анастасія Віталіївна, студентка групи МПОУ-20мзз, факультету менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницького національного технічного університету, м. Вінниця, e-mail: fly737099@gmail.com.

Lesko Oleksandr Yosypovych, the head of of Economics of Enterprise and Production Management, Ph.D, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail:

Черниш Анастасія Віталіївна, the student of the MPOU-20mcc group, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: fly737099@gmail.com.